

Munkajog: agrárvonatkozások

A munka új törvénykönyve az idén július 1-jén lép hatályba, és számos rendelkezése érinti a mezőgazdaságot. A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége a jogszabályalkotás során is kifejtette véleményét, és hatályba lépése előtt is több észrevételt tett a jogszabályok értelmezését illetően. Csizmadia Máté, a MOSZ tanácsosa szerint érdemes a mezőgazdasági cégeknek felkészülniük a változásra, nem véletlen tehát, hogy a MOSZ elnökségének legutóbbi ülésén napirendre tűzték a fontos témakört.

A mezőgazdasági munkavégzés legfontosabb munkaszervezési kérdései – az időjárásnak való kitettsége miatt – a munka- és pihenőidő beosztásához kapcsolódnak, kezdte az ülésről szóló beszámolót a tanácsos.

Rövidebb munkaidőkeret

Közismert, hogy a növénytermesztés munkafázisai szigorúan időhöz kötöttek. A különböző munkákat csak meghatározott időpontokban lehet elvégezni, tehát az ilyen jellegű munkák meghatározó, az időjárástól is függő jellemzője a szezonális. Az új Mt. „idényjellegűnek” nevezi azt a tevékenységet, amely, a munkaszervezéstől függetlenül, az év valamely időszakához vagy időpontjához kötődik.

A törvényi megfogalmazás tökéletesen illeszkedik a szántóföldi növénytermesztésre. Amennyiben a munkáltató idényjellegű tevékenységet folytat, meghatározhatja a munkavállalók által teljesítendő munkaidőt hat hónapos munkaidőkeretben is. A munkaidőkeret alkalmazásával a munkaidő egyenlőtlenül is beosztható, illetve a pihenőidő összevonva is kiadható. Hathónapos időtartam esetén, amennyiben a munkák igénylik, a munkavállalók naponta 8 óránál többet is dolgozhatnak, s részükre ekkor is alaphár fizetendő. A jövőben a törvény szerint huzamosabb ideig, több egymást követő

napon is végezhetnek munkát a munkavállalók.

Lehetőség lesz rövidebb munkaidőkeret alkalmazására idény jellegű tevékenység nélkül is, azonban az e tevékenységet folytatók két pont alapján is jobban a gyakorlathoz igazíthatják munkaszervezésüket. Idényjellegű tevékenység esetén a munkáltató rendes munkaidőt oszthat be vasárnapra, illetve munkaszüneti napra is, vagyis ilyenkor a vasárnapi munkavégzésért alaphár jár a munkavállalónak, de a munkaszüneti napon való foglalkoztatás esetén – bizonyos kivételek mellett – még a munkaszüneti nap 100 százalékos pótlékát is ki kell fizetni. Igaz, a rendkívüli munkavégzés pótlékát viszont nem.

Több javaslat

Az állattenyésztés folyamatos, napi 24 órás munkavégzést igényel az év minden napján, emlékeztetett Csizmadia Máté. Az új törvény alapján döntően két tevékenység fedheti le az állattenyésztést. Az egyik a többműszakos tevékenység, aminek feltétele, hogy a munkáltató heti 80 órát működjön, azaz körülbelül napi 12 órát. Ebben az esetben a rendes munkaidő szintén beosztható vasárnapra, illetve a fél éves munkaidőkeret a már említett módon alkalmazható. A másik pedig a megszakítás nélküli tevékenység, melynek szigorú előírásai vannak. Az új törvény szerint akkor tekinthető meg-

szakítás nélkülinek a munkáltató tevékenysége, ha naptári naponként hat órát meg nem haladó tartamban, vagy naptári évenként kizárólag a technológiai előírásban meghatározott okból szünetel szintén abban előírt időszakban, vagy ha a termelési technológiából adódó objektív körülmények miatt gazdaságosan vagy rendeltetésszerűen másként nem folytatható. Az állattenyésztésre ez utóbbi előírás feltétlenül igaz.

Jelenleg is létező szabály, hogy a munkaidőbeosztást legalább hét nappal előre, legalább egy hétre vonatkozóan írásban kell közölni. Új eleme a szabályozásnak, hogy a munkaidőbeosztás, ha a gazdálkodásban vagy működésben előre nem látható körülmény merül fel, legalább négy nappal az előtt módosítható. Ilyen esetekben a beosztott munkanapot pihenőnappal lehet felcserélni, változtatható a napi munkavégzés időtartama, és nem kell alkalmazni a rendkívüli munkavégzésre, illetve az állásidőre vonatkozó fizetési szabályokat. A MOSZ több ízben javasolta, hogy idényjellegű munkavégzés esetén a munkaidő beosztás az adott nap – előre nem látható körülmény esetén, például kedvezőtlen időjárás, szállítási problémák stb. – időjárásának ismeretében aznap is módosítható legyen. Fontos kihangsúlyozni, hogy utóbbi esetben nem az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. számú törvény hatálya alá tartozó mezőgazdasági idénymunkáról van szó. Ott a munkaidőbeosztás az egybefüggő munkaviszony első napján is közölhető. A javaslatot a minisztérium nem fogadta be, holott a szabályozás leginkább így igazodott volna a gyakorlat igényeihez.

A tejelő tehenészetekben új előírás, hogy a beosztás szerinti napi munkaidők között

(osztott munkaidő esetén) legalább két óra pihenőidőt kell biztosítani, viszont a munkavállalónak napi munkája befejezése és a következő napi munkakezdet között továbbra is legalább nyolc óra egybefüggő pihenőidőt (napi pihenőidőt) kell biztosítani.

Folyamatos felvilágosítás

A minisztérium információi szerint az új Mt. technikai jellegű módosítása is várható. A MOSZ is módosítási javaslattal fordult a minisztériumhoz, mégpedig a teljesítménybérré vonatkozó rendelkezések kapcsán. Az elvárt béremelés meghatározásakor világossá vált, hogy a mezőgazdaságban számos esetben nem lehet előre írásban megállapítani, egy munkavállalónak mennyit kell teljesítenie ahhoz, hogy a 100 százalékos teljesítmény kiadja a minimálmért. Ezért a MOSZ azt javasolta, hogy a törvény ismerje el azokat az eseteket, amikor a teljesítménybértényezőket nem lehet megállapítani, hogy természetesen a mindenkori legkisebb munkabér kifizetésének biztosítása mellett. A módosítással mezőgazdasági termelők nem a bérfizetés alól szeretnének kibújni, hanem a bértényező megállapításának és közlésének felesleges és bürokratikus kötelezettségétől kívánnának megszabadulni, mondta végezetül a tanácsos.

H. GY.